

BODOR BÉLA

RAGTIME

A VÉRNŐSZŐ BAROMMAL

versek a huszadik századból

A könyv megjelenését
a Magyar Könyv Alapítvány támogatta

A könyv összeállítása idején a szerző
a Soros Alapítvány ösztöndíjában részesült.

A borítót saját
Kicsi, gyere velem csókot csenni I.
című grafikájának felhasználásával
Bodor Béla tervezte.

© Bodor Béla, 2002

TARTALOM

hatvannyolcas őszi sanzon

RAGTIME

1979 - 1982

szülőszoba rag
randevú rag
classica philologia rag
tetováló rag
útiterv rag
vacsora rag
nonszensz rag
elefánt rag
cirkusz rag
háború rag

A HORROR METAFIZIKÁJA

(1975) - 1987 - 1988

a horror metafizikája I.

a név
macska
ló
megfogalmazza
rőzse
éj
angelus

a horror metafizikája II.

A SZÍVÓS FÚVÓSOK EZEK

ami elvárható
ajánlott vers
fenn a fán
ars poetica
idő, járás
cherchez la femme
budapesti képeslapok
a szívós fúvósok ezek

József Attila legszebb öregkori verseiből

alkalmi vers a világkiállítás elé
a Dumánál

A POKOL TORNÁSZÁ

a pokol tornásza
spiritus
mielőtt leérek
rekultiváció
az sem
azt mondta,
dolmen, fű, meg az esztétikum sajátossága
pont ott van vége
reminiszcenciák
göngyöleg
test

A VÉRNŐSZŐ BAROM

bevásárlópéntek
a vérnősző barom reggelije
a vérnősző barom levegőzik
vérnősző barom eksztázisa
kukoricaszeton
a vérnősző barom nyugdíjasévei

„ - NE FÉLJ! - ”

ne félj! (bolyh)
ne félj! (kövendég)
ne félj! (afféle)
ne félj! (a paplannyelő herceg)
ne félj! (pókhálóminta)

FOLYTATÓDÓ LÉGZÉS

az *aether*-re
szárítókötél
csereakció
öreg nőcsábász, lámpafény, eső
műv. tört. pasziánsz
design
alak „plein air”-ben
a második polc jobbról: németek
Stéphane Mallarmé levele Bill Clintonnak
a pumával takarózó királyfi
az akvarellherceg
az arcfestés szertartása
szabadban
nyári szünet, függőbeszéd
lingvisztika muffban
a nedvek feltámadása
apokalipszis, félemelet

Ezt a kötetet *Dallamos fekvésváltó gyakorlatok* című első könyvem kiadása (1989) óta megjelent rövidebb verseimből állítottam össze. Így természetesen nincsenek benne az 1997-ben megjelent *A nevek születése* című kötetben szereplő versek, melyek egységes könyvkompozíciót alkotnak. Ezzel szemben itt egészében olvasható az 1970-es évek végén, 1980-as évek elején írott két ciklusom, a *Ragtime* és *A horror metafizikája*, melyek annak idején, a szamizdat-korszak szellemében, inkább csak gépiratban forogtak. Előbbi egyben még nem jelent meg, utóbbi pedig csak technikai okokból került első kötetem anyagába. Poétikailag inkább itt a helye.

Köszönettel tartozom a versek első közléséért a *2000*, a *84-es kijárat*, az *Alföld*, a *Beszélő*, az *Élet és Irodalom*, a *Holmi*, a *Jelenlét*, a *Jelenkor*, a *Kelet-Nyugat*, a *Kortárs*, a *Palócföld*, a *Polisz* című folyóiratok, az *Aki utoljára nevet*, *A költészet másnapja*, a »*Már nem sajog*« - *József Attila legszebb öregkori versei* és a *Szép versek* antológiák, valamint az *ATV*, az *MTVI* és a *TV4* képes, és a Magyar Rádió *Magyar Írás*, *Fiók* és *Első közlés* című hangos folyóiratai szerkesztőinek.

hatvannyolcas őszi sanzon

a jónép közös áramkörbe zártan
szabócsaládva vesztegült
én néhány ritka szót memorizáltam
akkortájt épp a *vesztibült*

a sárga nagy világos iskolákban
zörögve szólt a zongora
a hajnalkonyatban osztályvigyázzva
loment a nap a tombola

elállt a szél és aznap fel sem támadt
október elnovemberült
egy végre hozzáférhető pinának
hattyúi képe felmerült

rövid repülés volt akár a fáké
és mint elejtett luftballon
zsugorodott rőfögve minden árnyék
all along the őrtorony

a lópofákon szánkázott a napfény
az oszlatóék még kivárt
nem voltak fák a futballpálya mentén
átvizsgálták a basszgitárt

az ócska nagydob belsejébe rejtve
kék villanyizzó lüktetett
egy régi tűzből szálldogált a pernye
a Cream-től szólt a *Take it back*

valahol messze felcsörömpölt éppen
valami fém és szét is tört talán
de nem szólt csak a basszgitár a téren
az brummogott pupuh-puhán

idegenek topogtak künn a sárban
összejárták a vesztibült
a jónép közös áramkörbe zártan
meg-megállt s lassacskán kihűlt

RAGTIME

1979 - 1982

szülőszoba rag

hidegvízbő melegvízbe
melegvízbő hidegvízbe
monddszépen oá
hanemakkó

hidegvízbő melegvízbe
melegvízbő hidegvízbe
monddszépen oá
hanemakkó

melegvízbő hidegvízbe
durregyjobbbró durregybalró
monddszépen oá
hanemakkó

hidegvízbő oá
azémondom

randevú rag

főhúzoda
zórod
főhúzoda
zórod
monddmért
monddmért

nemhúzoma
zórom
nemhúzoma
zórom
dehatovább

szobrozunk
itten
szobrozunk
itten
lefagya
zórom

lefagya
zórom

classica philologia rag

mindig cak

én mentem

mindig cak

én mentem

Demosztemész

tetováoló rag

tetovájjá pityu

tetovájjá pityu

horgont a karomra

kötéllee

szép ám a'

tetovájjá pityu

tetovájjá pityu

sellőt a mejjemre

didikkee

szép ám a'

tetovájjá pityu

tetovájjá pityu

hajót a hasamra

árbóccaa

szép ám a'

tetovájjá pityu

tetovájjá pityu

a lábomra

a lábomra

ja ammá nincs

útiterv rag

Baton Rouge - Jackson - Memphis -

- Charleston - Baltimore - New York

nem jó

nem ez az

hát akkó

Besançon - Dijon - Langres -
- Troyes - Châlons - Paris
nem jó
nem ez az
hát akkó

Temesvár - Arad - Nagyvárad -
- Kolozsvár - Nagyenyed - Segesvár
nem jó
nem ez az
hát akkó

Hatvan - Aszód - Gödöllő -
- Isaszeg - Pécel - Keleti pu
ez a jó
hát ez az
naemmegvan

vacsora rag

töpörtyüta zasztaara
töpörtyüta zasztaara
töszik
kenyeröta zasztaara
kenyeröta zasztaara
töszik
oszt öszik

nonszensz rag

káviczbónnyá
káviczbónnyá
kidütt bádütt
fáná bónnyá
káviczbónnyá
fáná bónnyá
gyűjjünk osszá
kiskábótbá
kiskábótbá
nágykábótbá
káviczbónnyá
fáná bónnyá
gyűjjünk osszá
nágykábótbá
kázdódik a
falugyűjjés

elefánt rag

‘zelefántnak bébi
‘zelefántnak bébi
elővana elővana
zórmánya
bizonya
zórmánya bébi

‘zelefántnak bébi
‘zelefántnak bébi
hátúvana hátúvana
farkincája
bizonya
farkincája bébi

ámdemégis bébi
ámdemégis bébi
haköztük nincs
haköztük nincs
zelefánt
kára fáradságér
bizonya
bébi

cirkusz rag

kik gyünnnek
kik gyünnnek
műlovarnők vótak
nem gyünnnek

kik gyünnnek
kik gyünnnek
‘zidomárok vótak
nem gyünnnek

kik gyünnnek
kik gyünnnek
‘zartisták má vótak
nem gyünnnek

kik gyünnnek
kik gyünnnek
má csak a bohócok
ők gyünnnek

háború rag

gyütt a göpzaj
oszt bumm
muter vót-nincs

gyütt a göpzaj
oszt bumm
fater vót-nincs

gyütt a göpzaj
oszt bumm
hugó vót-nincs

gyütt a göpzaj
oszt bumm
bratyó vót-nincs

gyütt a göpzaj
oszt bumm
itten vagyok
itten
pityu

A HORROR METAFIZIKÁJA (1975) - 1987 - 1988

a horror metafizikája I.

Wordsworth a béke rabja volt
„vissza csakis feléd vetem
- egy versében így szónokolt -
vágyakozó tekintetem

válnunk kell szülöttem vidék”
és elvámolta álmait
a tónál Southey s Coleridge élt
az emberben az állatit

Southey tárta fel s elborult
elméje „ám mi haszna volt”
- kérdezte Péter Coleridge úr
ki két nővéren osztozott

Southeyval sós tengervizet
kívánt meríteni (s vágyva szól
tajtékról melyért nem fizet
ahol a vám csak látra szól

dül az árboc a tat merül
a tengerészszem megigéz
s a fedélzetre ételül
sirálytojás hull vén csibész

a halál ott) nagy lelke szárnyalt
előre szállt az ókorig
(komor teremben méltósággal
üléseztek a jó toryk)

a víziló ha könnyezik
ki látja azt a víz alatt
sűrű iszapba rejtezik
mozdíthatatlan kődarab

(„pedig hát hús és vér csupán”
T. S. Eliot úr szerint)
a tóban tartott nász után
furcsán mutál a hang megint

s ledörren ekkor egy redőny
köd töppesztí a zúzmarát
a lánykamintás függönyön
a házigazda székre hág

sonkalábon rongyhacukásan
megáll a járdán egy alak
árnyéka nincs az utcasárban
habár magasan jár a nap

(az úrnak két bérháza van
kidől a híg köszméteszörp)
s vállára ölti gondosan
a borpecsétes szemfedőt

a név

a vámpír nagymamája
lehetne mondjuk Anna
ha tartását figyeljük
Erzsébet vagy Johanna

Begónia vagy Nárcisz
az nem sem Petronella
esetleg Paula Lenke!
Laura sőt Izabella...

ahogy szedi a markot
vagy megköti a rózsét
Terka vagy Rózsi ám ha
tollat foszt mondjunk Örsét

s ha ezüst kontyát vesszük
Máriát vagy tán Magdit
eső utáni réten
a megszólítás Margit

Lídia Ilka Hanna
s ha kél a nap Liána
bárhogy szólítsd fűtyül rád
a vámpír nagymamája

macska

csücsül a vámpír nagymamája
hintaszékben kandallóduruzsban
szürke macskát horgol magának
horgol neki hetykefület cirmibajuszt
a torkára dorombicapihéket
hátára köpködőgubancot

horgol neki levegőt söprő alamuszifarkat
meg hegyes kis macskapöcsöt
ingó-bingó cicamogyorókkal
akkor aztán megpöcköli a hetykefület
gucugucuzza a dorompicapihéit
megborzintja a köpködőgubancát
ráfúj az alamuszifarkára
és a cica készen van
akkor a vámpír nagymamája
azt mondja nna

ló

a vámpír nagymamája
vonszolja épp a lódögöt
cselesen orrlíkába
egy vállfakampót bébökött
arra csomózott viccesen
egy kötelet és hasmánt
mászott a kapuhoz be sem
kopoghatott a vaspánt
üresen lógott szárnya bent
elfeküdt bambán félig
belépett és a kötelet
a porolókon végig-
fektette hogy könnyebb legyen
akárha csigán futna
a spulnizás ám hirtelen
megállt majd lépett újra
bukfencet vetett s elfarolt
furán kifordult testtel
a vámpír nagymamája volt
a fő-fő mókamester

megfogalmazza

különös kalamáris áll
a pergő lakkú asztalon
talpán a nyél könnyen kijár
vigyázni kell kis szélmalom

a tolltartó a zöld tetőt
lehajthatod a tollakon
egy lepke ült meg az előbb
felrebbent csapkod most vakon

a karcsú széken ül a vámpír
nagymamája most írni fog
papír előtté még aláír
egy lényegtelen iratot

de már az üres lapot nézi
s a tintatartót ráhajol
kíváncsi orra még nem érzi
vér van benne vagy vitriol

szűzlány könnye vagy tinta sem
sóhajt (vagy nyög) (vagy felkiált)
tollat márt s végérvényesen
a lapra írja önmagát

rőzse

a virágládák közti részben
a macska lustán elhever
éppen befér a napsütésben
kajla altáját tárja fel

mint hanyatthuppant fáraó ha
döccen a szállító szekéren
hogy rúgni látszik reggel óta
fekszik a jó melegben kérem

semmiség szól az úr szelíden
a nevem Kelkösóz Lajos
aki megkér én megsegítem
tudom cipelni rém bajos

ekkora cuccot mint a néni
a vámpír nagymamája int
köszönetképpen ő elérte
az invitálást és megint

motyog hogy semmiség de beljebb
toppan ott egy sötét erő
ragadja fel a körte erjedt
illata terjeng fény verő

aludttej fenn a láda mentén
a macska sóhajt fincsi itt
nagyot pislant megnyalja szendén
bajusza bordó szálait

éj

fél három tájban eleredt a
zápor az ablakot
megkocogtatták a beretva
nyelével a vakok
az álmos borbély küldte őket
(ki otthon dörgöli
csipás szemét) a temetőkert
mellett az ördögi
jégzuhogásban a pamaccsal
habüsttel és egyéb
frizőrszerekkel mert a hajnal
legelső fényjelét
kivárja ám az éj sötétje
tömör tömb nem lel itt
oksági láncot mely elérne
a szomszéd ablakig
ágyban marad hát s arra gondol
hogymegismerhető
a véges tér és (itt már horkol)
az anyag és erő
közben a vámpír nagymamája
feltörölte a hab
borostás rongyait a sárban
toporog kint a vak
a társa egy korty bort még lenyelt
s már bokrok közt suhan
bent a szőrefosztott kisedet
ringatják álmosan

angelus

a rácson pározó burgonyás-
zsákok előtt a tarlón
gyászol az emberpár csalás
az égő ég a karton
lakkrétege tükröz csupán
ez látszik alkonyatnak
s az áhítat csak két sután
összetett kéz az asztal

dömöckölésre ingerel
zizergő szalmaágyon
a kosár üres semmi jel
nincs púpos rög se lábnyom
látjuk szinte amint a két
teremtmény ősi pózba
hajlik s a testekből ekként
fonódó rüngölőca
lassan hintázva csíjogatja
az egymás-kisdedet
feledve már a férfihulla
súlyát s a részletek
seregnyi apró kínját ám a
tekintet villan és
a látványt aranyozott ráma
keríti egy kevés
mohát éltet a pusztuló
alakzat és talán
némi fény rezdül egy dió
beroppant csontfalán

a horror metafizikája II.

rajzoljon nekem pontuszi
komor szirtfokot kedves
Mr. Blake kék legyen s nyuszi
csücsüljön rajta nedves
orrocskáját mintázza egy
Temzén horgonyzó bárka
macskájáról nagy ronda hegy
legyen mögötte nátha
kísértsen kézzelfoghatóan
mindenik ködpamatban
s a szirt mögötti lomha tóban
ússzon kivénhedt vadkan
átláthatunk majd izmainkon
a csontokig a póre
fehér árnyékváz mint a bimbón
vedlett százlábú bőre
valami belső légvonatban
remegni látszik nedvek
áramolnak a láthatatlan
hajszálcsövekben leplet

terít a nőbeteg magára
Mr. Blake érti önt
átkozódik s *Dögvész! kiáltja*
megposhadt hitvesek előtt

habár nagyúri sarj honos
a jobb körökben matt
szöszke pihéktől bársonyos
márványló bőr alatt

ős Valois-vér csörgedez
kitetsző kék erekben
szélhámos persze ámde ez
illik is hozzá lebben

topánja hogyha lép a zár
nem is csikordul hogyha
egy rejtekajtót fenn kitár
s besurran lent a konyha

főzelékgőzében lapul
a zsákmányolt irat
rőt borítékban a vadul
megtört pecsét alatt

különös levél egy helye
sincs amely rád ne nézne
változtasd meg élted node
Rilke úr mit vesz észre

ezen a szobron kentaurt
ábrázol néhány taggal
túltett Apollón karba szúrt
injekciós tű asztal

előtte szék és rajta ínség
párolgó tálakon
merítsen hölgyem a segítség
(falvédőkről tudom)

közel jár így kínál a vámpír
nagyamája a tört
kariatida-karra ráír
egy bűvös női kört

egy pillantást vet és a ládák
leomlanak a gőz
s a víztől gyöngyöző saláták
gyűrött smaragdja közt

a vámpír töppedt vérfejét
balra fordítva látja
hogy bús vigyorba rándul épp
a korpusz pléhpfője

s a hölgy a falnak tántorul
orrában oxigénnel
az infúziót álnokul
ragtapasz tartja fényjel
fakad fel és a retkeken
verődik míg a konyha
tűzhelyfénye hull odalenn
a vérrel írt sorokra

A SZÍVÓS FÚVÓSOK EZEK

ami elvárható

a második világháborúban
kb 300 millió kg
embert öltek meg

Magyarországon
kb 8 millió 670 ezer kg
ember hal meg évente
ugyanakkor kb 380 ezer kg
gyerek születik

1979-ben kb 70 kg
apám halt meg

1985-ben kb 3,6 kg
gyerekem született

Etetjük.

ajánlott vers

Milan Kunderának,

A lét elviselhetetlen könnyűsége *szerzőjének.*
„Mielőtt elfelejtenek bennünket, giccsé kell válnunk.”

amikor az öreg király
poros palástja alól
elővonta nagy fehér szárnyait
és kondenzcsíkot sem hagyva maga után
eltűnt a bárányszerűek között
az udvarban kitört a pánik

csaló! csaló!

kiáltozták az összeesküvők
megfutamodott

hirdették a futárok
szenvédélyek rabja lett
állította a rabságban senyvedő királykisasszony
részeg volt mint az ágyú
bólintottak rá a tüzérek

az árusok árulással vádolták
az udvari bolond komolytalansággal

saját zsebére dolgozott
tapogatta erszényét a kincstárnok
kalandokra éhezett
vélte az éhezőművész
a fellegekben jár
csóválta a fejét a püspök
micsoda leégés
sóhajtotta a tűzoltóparancsnok
felelőtlenség!
toporzékolta a felesége
udvariatlanság!
zúgta az egész udvar
az öreg király azonban
mindebből egy szót sem hallott
repült egy kört a harcmező fölött
és elszállt a picsába

(Lelet az 1970-es évekből)

fenn a fán

Nem mint a mókus.
Nem is éppen kötélén.
Csak úgy, szedje-maga-barackfán.
Fényben.

ars poetica

Én túllépek e mai kocsmán,
azzal nincs gond.
Túl a holnapin, a holnaputánin,
tovább, tovább, tovább,
az értelemig. Csak.
Beérném ennyivel.
Ott áll az értelem a söntéspult mögött,
illetve egy nagydarab pacák az,
öblíti a korsókat több fázisban,
és az értelem benne van.
A vizenyős tekintetében, például.
Két pohárnyi vizezett értelem.
Valakik (vagy valamik)
az értelmet vizezik,
a holnaputáni kocsmában is
és az azutániban is,
vizezik.

Iszom azért meg vizelek.
És kiválasztok. Ez a fő.
Mert hátha mégis visszamarad
bennem egy
(nyelvbottlás)
mesekő.

idő, járás

Ha déli szél fúj,
megfájdul a fejem
és nem tudok aludni.
Ezzel szemben
északkeleti szél esetén
a szemem szúr.
Valakinek talán szemet szúrok.
Isten lenne?
Mert házmester, tömbbizalmi, felső vezetés,
hogyan bízna csinálni,
az kizárt.
Hozzá még a hideg- és a melegfront-hatás,
szédülés, fogfájás,
éjjeli hugyozhatnék.
Pegazuscsontjaim leszopogatvák immár,
vagyok a maradék:
zacskóegységbe csomagolva
négy meteoropata.
Sörénylobogtatáshoz elégtelen,
pedikűrösnek bosszúság.

cherchez la femme

azaz keressen az asszony

Ha a nők üvegből lennének,
az bizonyos szempontból jó volna.
Lehetne bennük mindenfélét tartani.
Konyakot, bort, egresbefőttet.
Az ember a nőt megdöntené,
leinna belőle,
és látszana, hogy még mennyi maradt.
Mikor teherbe esnének,
kezdene bennük valami
világítani egy kicsit.
Aztán egyre inkább,
ahogy hasasodnának, mint a villanykörte.

Amikor pedig megszülettek,
nem aludnának ki egyből,
csak szép lassan halványulnának el.
És a gyerekek soha,
érted? *soha* nem lennének üvegből.
Hogy egy cseppet sem lehessen
leinni belőlük.

budapesti képeslapok

kutakban lakunk falain
cifra kovácsolt korlát
öntörvényű rozsdavirágzata
koromként ülepszik udvarunkra
s feltölti sötéttel
az éjszaka

* * *

eső szital és köd szital
a tárgyak agóniája
kis forgószélben kavarog
leülepszik a pelargóniákra
vakolatát vedli a fal
a bennfelejtett mester
a víztől sörhasat növeszt
alázuhanni restell
lebeg hát ég és föld között
s csak olykor sandít hátra
a gipszköténybe öltözött
kariatidákra

* * *

rakás Esti Hírlap harmonikázik
a szélben mint áramlatban a vízisaláta
az Oktogon tengerfenekén
amerre nyílnak
járatai ennek a bonyolult
alakú akváriumnak:
valami nagytestűben végződik az idő
pilinkél ránk a vízibolha:
esik, Uram.
Ez itt egy Esti Hírlap.

* * *

barna hullámai lökődnek
a ködnek
patkányláb zizzenti az itt maradt
avart
vagy macska
mancsa

sárgás fénypászma támasztja
a járdát
lassan szitálni kezd a hó
torkodhoz kapsz és föltéped
az inged
éjféli híreket mond a rádió

* * *

szerteburjánzik városunk
minden csöpp nedvet elszív a fáktól
időnként nő rakás odú
ahogy szél épít bont és hántol

létesül s omlik létesítmény
emeltetik sóból faragva Lót
emlékműve éktelen ékesítmény:
áll művünk az AIDSnél maradóbb

a feldübörgő föld ha elnyeli
bimbamcsengőt repeszt meg nem harangot
s a légörvények szerpentinjein
égbe másznak a totyakos galambok

a szívós fúvósok ezek

Tegyük fel így szól a tanár
hogyan a világ vagy általában
a lét az ami reagál
kérdéseinkre Zárt világ van

minden fölír s fölírható
eszménkben és eszménk körül
Minden szavunk mindenható
s a tér pontonként tömörül

Fakó haját simítva várja
hogyan szóljak ám én hallgatok
Az ajtót a huzat bevágja
ábrák peregnek rajzlapok

harsány színű ívelt nyilakkal
táblázatokkal és nagyon
hosszú görög s latin szavakkal
de nem veszem fel otthagynom

Hátranyúlok s lám! nem kilincs már:
könyvborító - hát megfogom
s a fedlapot ifj. (tan. seg.) Kriesch-Maár¹
vedlő képére rácsapom

* * *

most egy utcakép látható
macskakő sínek deszkajárda
kis satnya fák közt vágtató
hátslovak egy gyermek árnya

egy pöttyös labda bang! babang!
a falnak száll és visszapattan
a zárt udvarban kong a gang
és sok-hang van a semmi-hangban

a nyirkos kőre fényhasáb
vetül a bejárat alkóv
a porolóval közrezárt
sarkon kis rejtekhelyet alkot

odakint csak a labdahang
verődik pattog összevissza
a menetszlop áthaladt
a deszkajárda tiszta tiszta

egy gyermek árnya két lovas
az ablak tükrében az égre
sodródó foszlott-fátyolos
felhők alatt az utca képe

* * *

az Eustach-kürtbe fújok
a fülem kipattan akkor
nem az utolsó ítélet
ez az *ittélő* utálat
aranykor hölgyem aranykor

zuhanunk vagy emelkedünk
a szintkülönbség hirtelen
megváltozik a lényeg ez
akárha égen csónakáz-
na velem hölgyem ma velem

---

¹ Amikor ennek a sovány, alacsony, hátrafésült haját szüntelenül igazgató filozófus-tanársegédnek az alakja megjelent előttem, fogalmam sem volt arról, hogy honnan keveredett elő - s főként a nevét nem tudtam hová tenni. Hangzása alapján rekonstruáltam az írásmódját. Egy véletlen adta aztán a kezembe Thomas Mann *Doktor Faustus*-át, így most már tudom, hogy Adrian Leverkühn zeneszerző mestere, *Kretzschmar* rejtőzködik a figura mögött. A név ortográfiáján azonban (talán a pillanat iránti kegyeletből) nem változtatok.

pillantson csak a képmezőre
hogy ég a föld hogy fő az ég
a nézőkében szálkereszt
hogy hívják amit láng füröszt?
messzeség hölgyem messzeség
ismerte ezt a dallamot?
a szél hajunkban énekel
ön is daloljon trallala
ez a levegő dallama
szálljon el hölgyem szálljon el

* * *

pár karcsapás és célhoz érünk
könnyű siklás a kásás földig
egyre életlenebb arcélünk
árnya a falon szétkenődik
és egyre könnyebben repül
a fogyó test bár túl kemény
a levegő kívül-belül
s erős a fény erős a fény
pedig nincs atomvillanás
nincs szélroham sem pernye-manna
a néptelen Stefánián
masírozik a rezesbanda
pitypangburjános lóvasút-
sínek közt - talpfa után talpfa -
zuhognak csizmás lábaik
puffog a nagydob tompa hangja
a szívós fúvósok ezek
mindig vonulnak föl-le föl-le
légrezgető könnyű rezek
ingáznak most már - hát - örökre
s bár nincs ki hallja nincs ki nézze
az induló visszhangzik szárnyal
a sínen sapkát gurít a szél
érezhető zakatolással

József Attila legszebb öregkori verseiből

alkalmi vers a világkiállítás elé

Nyirkosodik már az ablakkeret
alja. A télnek vége próbál lenni.
Az üvegen túl pókháló remeg,
parányi súlyát fölkapja, elejti
a könnyű szél. Az emeleti gangon,
melytől elválaszt a füstszürke úr,
mindig ilyenkor szellőztet egy asszony,
s a kosárra, melyben élek, rávetül
az ablakszemen megtört napsugár
- ordas mosollyal napfürdőzőm itthon -,
s mint kalapomat régen - a kosár
szegélyét most a Nap csipkézi titkon.

* * *

Jolánék egyszer délben felcipeltek
egy nagy terembe, s ott a néhai
miniszter viccből koldult nekem. Teltek
a tálkák; körém szórta Révai,
majd orcán paskolt: - Attila - azt mondja
- még mindig annyi szép verset farag? -
Fehér inget adtak rám, és a csonka
lábamból megvolt még egy nagy darab.
Mint aki némán ordítva a torkát
mutatja, ásítottam - ő az asztal
sarkáról felvett egy szelet uborkát,
s a nyelvemre csúsztatva áhítattal.

* * *

Az őrszem engem mindig rosszul őrzött.
Egy állat ült a sínre: meg se látta.
Halántékomhoz mégsem dörgölődött
a vonatkerék púpos macskaháta.
Magához vont, mint Jákobot az angyal,
és ringatott a tengely, míg a talpfák
egy-egy cipővel, ázott ingdarabbal
futottak, hogy az örnek megmutatnák.
Azt képzeltem, a reflektor kialhat;
most fénye újra rámvetődik, ím,
s kibírhatatlan tündökléssel alvad
a párkányon a holland margarin.

* * *

Vakít a tél is. Nehéz ragyogású
falak tövében áll a sűrű pára,
és szikkadt hórögök görögnek lassú
bukfencekkel az ereszből a sárga
szegélykövekre. Ólmos égre karcolt
szeszélyes rajz volt régen a világ,
és csupa ajtó, ablakszem és arc volt.
Most mennyi járda. Mennyi, mennyi láb.

De itt, lent, béke van. Tömör, nehéz.
A föld, ha reng, sem mozdíthatja többé,
és összeprésel, hogy a földre néz
a testem is; és ittmaraszt örökké.

* * *

A combos ég alá szorult a város:
öléből nő ki majd a tarka Expo.
Sok kis Wotán „Komm her!”-t rikolt a *Háros*
peremén, s King Lear sercent rája: „Let’s go”.

Etát megkérem - úgyis annyiféle
koldus tolong - a bejárat elé
állítson ki egy konyhaszékre téve,
arccal az új vasúti híd felé.

A büszke nyüzsgés könnyűséggé érik
bennem, fejembe száll, és a folyó
fölé emel; úgy gördülök az édig,
mint fényes, egyre áttetszőbb golyó.

a Dumánál

Ezúttal egy kis műmezőn, a téren
felállított rakodópart-talapzat
alsó kövén ül, s nézi, hogyan úsznak
a fél dinnyék billegve, nagy-kövén

a folyóvá gereblyélt fű között;
hasüregébe gyúrve vadvirágok
száradnak szépen; mint aki kiáltott
s visszhangra vár, kissé előre dőlt.

A nyírt gyepen, lerakván szűk közökhöz,
az öntözőfej mind egyhelyre öntöz:
a fű alatt arasznyi víz ragyog;

s míg lármázik az ég, de nem esik még,
nagyot bólintva elúsznak a dinnyék,
mint szeplős, dundi vörös csillagok.

A POKOL TORNÁSZÁ

a pokol tornásza

Busa fejével, lompos szőrzetével
jégmagba fagyva áll és álmodik
a Fényhozó; nyitott, fagyott szemével
dülledten bámul, akár egy polip,
nejlonzacskóstul hűtőpultba vágva,
- lepénypofa, vasverte végtagok,
amint a sós közegből kihalásztá
s rekeszbe gyúrte egy brutális marok -;
de szőrzetén, amelyet zúzmarává
fagyott verejték csimbókba köt,
fénypánt feszül, bár gyertyaláng sem állná
a mozdulatlan megfagyott időt.
S most nézz fel: szálas, gyémántkörmű lába
írást hasít az érdes kőfonákra.

spiritus

Kiteljesült a büntelen majom
a fonnyadt répák és hideg vasak
szerkezetében. Épp egy kis tasak
cukorkát szerzett, s így a fájdalom
(hogy csikkbe ült) már elviselhetőbb;
elmélyülten bontogat, és a lába
nagyujja együtt mozdul - porba szántva
néhány vonást - kezével. Az előbb
joghurtot nyalt kanálból, ámde most,
hogy bontogat, s a zöldesbarna fost
mázolja alfelével, nem lehet
másnak látni, mint gömbszerű egésznek,
melyet benső rendje mozdulni készlet,
s porba írni a megváltó jegyet.

mielőtt leérek

A repedések pókhálója, mintha
beszötte volna, fut szét a bazalton.
A közelítő kőkockákon arcom
árnyéka, mint a kiborított tinta
feltja, növekszik lassan - semmi dolgom,
megfigyelek tehát - amint az egyre
közelebb látszó fűszál lándzsahegyre
tűz, ha jól számítom, épp az orrom
síkjában (persze nem t'om pontosan,
mert egy pacában látszik testem árnya)
egy sárga gyom. Mint szívószál, olyan,
a körém képződött buborék hártya-
falát kiszúrja, ha leérek a földre,
s a burkolatra arcom fölkenődik.

rekultiváció

Használhatnám esetleg a halottat.
Kupackákba raknám a csontjait,
megszámozhatnám addig is, amíg
kiderül róla valami, és oktat-
ási célból össze lesz drótozva;
jelölhetném talán a jeltelen
buckán, hogy itt miféle fű terem,
vagy azt, hogy merre volt a széle-hossza;
fel kéne tán használnunk ezt a holtat,
mert addig sem lehetne láb alatt
hagyni, amíg eljön a pillanat,
az a bizonyos valahányi holnap,
mikor helyére biccen minden íze,
s derűs lesz, mint egy ritka gyufacímke.

az sem

Az sem mindegy, hogy karom, vagy fogam,
vagy fejem az, ami csak egy marad.
Az aligfényben elnézem magam,
s nem tudom, melyik abnormálisabb,
nem tudom. Vedelünk itt a koszban,
meg nem mondom, hogy lehetnél-e szebb.
Összetapadva ragacsunkban, hosszan,
fetrengünk, akár a hamburgerek,

egyik csücskünknel éppenhogyan összenőve.
Cinkosságot is aligha teremtet
az együtttrángás (nem is biztos, hogy kéne),
az ég megdörren, mintha valaki lőne,
s összefüstcsíkozza a légtér
a tölökpofájú felhők köteléke.

azt mondta,

hogyan ne barcogj, kenyeres, minek is
barcognál (v.ö. „új típusú műdal”).
Vagy ha nem tetszik, fel is út, le is
út. A táj mondta. Fával, tóval, fűvel,
ezt ugatta az egész apparátus,
míg párologott, pározott és létezett.
Lesz állítva ház mégis, fa alá tus,
hordós típus, és lesz víz (mérgezett)
tusolni, s inni lesz külön staniclis,
hemper'gni fű, lesz erre mód (ha nincs is):
hosszú hétvége jó, egy long, long week end,
sok kisgyerek mind barcog majd meg rikkent,
midőn a gép megáll, s táncdalt sugárzik
a rádió, a bomb', a nő, a pázsit.

dolmen, fű, meg az esztétikum sajátossága

Ezek az édes, apró részletek.
Bennük, mint réten, elbolyongani.
Hogy nézés, szem, vagy tekintet: valami
efféle apróság. Ez még szeret-
hető, hát, úgy-ahogy. Egy kézfej. Bármilyen.
Egy gyötrelmesen lassú mozdulat,
ahogy egy fűszál a palánk alatt
meggömbölyöd, áthajol. És ezt kívánni,
(a többi részlet addig ráér): ebben
soká időzni. Soká, önfeledten,
kifordítani tövét az ösztövére
növénynek (fánszörzet inkább, mint gyökér),
odébb ültetni, várni. Ennyi. Jöttöd
dobbanva jelzik elhanyagolt tömbök.

pont ott van vége

Az irodalmi élet, mint egy briós,²
vagy mint egy léggömb, olyan. A bele
foszlós - vagy tiszta felhajtóerő
(itt válik a hasonlat szétfele):

nincs átmászkálás kint és bent között,
csak hogyha bumm (s akkor meg nincsen vissza),
vagy - másrészt - ha megeszik. (Fölözött
kakaóval pl.) Átlátszó kalicka

üvegmadárnak. A rács, az összeköt.
A hártya is. A kirakat előtt
(ahol a briós van) kicsorduló nyál,

ahogy az üvegen tükröződik,
talán. A reflexek megelőzik
az étkezést (ld. Pavlov). Óh, ha volnál

reminiszcenciák

barátkozván a forróval s a langgyal
(óg-móg a Góg): de Magógra maradtunk
fejünk fölött egy hímszeráf (értsd: kangyal)
őrangyalog: mit vitattunk? mit adtunk?

a pásztortáska kölyökkoríze hol?
s a gyermekláncfű infantillata?
elkurvulgária felé lohol
a három perszóna (non grácia)

s hol azelőtt az angyal karddal állt
az Ateisten önmagát zabált-
a fel: locsog a magánszférák zenéje

„*ipar szí múv!*”, ahogy a költő mondja
feltörölném, ha lenne itt egy rongya,
bocs, egy pillanat, s kész (az idő egésze).

---

² ejtsd: briő

göngyöleg

Kukorelly Endrével szólva

parton ülne egy fán a semmi nettó
kiégett égők az égen vadludak
légyglóriásan a léghíd alatt
a zümmögés: a fej: cogitat ergo
valami lógna egy ágról éppen ott
vatta vagy termés nem tudná hogy mi csak
úgy elvárogatna magában kicsap-
na egy hullám s rá egy másik legott
elülne egy göcsörtös fán a semmi
nem hozna párnát döfje alfelét
a görcs a tüske ülne ott csak és
tárázná mit tartalmaz épp elég
kivárni hogy próbál szinkronban lenni
rekeszellátmány és gyümölcsözés

test

Ajkamhoz vonnám. Lény edénye. Forma,
amely a cseppfolyós anyagból mintáz
nem láthatót, akárha ott se volna,
bennfoglal, megtart, elsimít, de cifráz...
franc tudja, hogy van. Ha így objektíválom,
elvész (kiömlik?) éppen az a forró
semmi, amit tart (tegyük fel, ha korsó),
elillan az a sós íz, mintha álom
lett volna, az az enyhe undor. Bárhogy
közelítem, csak feldereng, de már fogy,
hagynám, de nem megy, beszivárog. Téboly.
Pedig, ha lenne, számhoz vonnám. Érzem,
ajkamra venném, ott csattogna. Szélben,
rozsdás keresztjén, pléhbánián a pléhboy.

A VÉRŰŐŐ BAROM

bevásárlópéntek

Megállna akkor. Mondjuk, megpihenne
egy sámlin - csüccs! - a vérűű barom.
Nem kínáľkozna éppen alkalom,
csak dörzsölgetné hurkás markát egyre.

Az ablakon belátna egy szobába,
a lányokhoz (az egyik éppen ébred,
fáradozva henyélnek a heréltek,
nincs gáz. Oké.) Ja. Elszibbadt a lába,
azt is meggyűrná. Főlhúzná a sliccét.
Ejtőzne ott, és vérágas szemével
mérné a párkányt: Mászni nem lehet,
túl meredek, a cipzár meg nyíľik szét;
hát űlne csak, körötte szerteszejjel
rettentő szatyrok, szőrnű cekkerek.

a vérűű barom reggelije

A v. b. most egy főtt tojást kocogtat,
hallgatózik, megnyugszik: „Senki sem
kiált ki, hogy - Szabad! - hát megeszem.”
Lányok nevetnek csengőn rajta, s hosszan.

Táplálkózik csak ő, zabál nyugodtan
sárkánymintás köntösben, lányszemek
szikrázó sugárkeresztjébe fogva
kajál, s olykor még mondja is: „Eszek!”,

s ahogy belendűľ hűsos szája lármas
kallójába tojás, vajas pirítós,
sok izzadt lyányka együtt nyel vele,

gyűrűz mohón, mint hernű, szűzi ajkuk,
s ő felsóhajt: „Jaj...” Vėrűszni sem rajtuk,
sokkal inkább helyettűk kell neki.

a vérnősző barom levegőzik

Erre sétál a v. b. rendszerint.
Meg-megpihen, elüldögél a korlát
mentén sorjázó székeken, s a formát
tartalommal telítve úgy feszít
sportman's shortban és atlétatrikóban,
hogy büszkesége átszivárog minden
kicsiny levélbe, kőbe, és szelíden
megtartja korhadtt ágain e roppant,
duzma szeptembert. Hájás karját a támlán
nyugtatja, mint jóságos, őszi bálvány,
s úgy ül ott, mintha többé fel sem állna;
majd biggyedt ajkán füttyent egy picurkát,
s megtántorul a víz színén a nyúlgát
és a tükörkép metafizikája.

vérnősző barom eksztázisa

A v. b. hétkor hal meg általában;
megszokta, így hát egy rossz szava sincs.
Ha itt az óra, s billen a kilincs,
nem ő indul: magától lép a lába
a kert alatt a part felé, ahonnét
egy ugrás csak, s beér a vízbe már -
- mint messzi, nyirkosrózsaszín hasíték
az ég s a tó között a láthatár,
mint cuppantásra nyíló húsos ajkak,
melyeket rózsás felhőnyelv nyalint,
a fönn s a lenn - felsikolt, majd az égre
elbűvölő mosollyal föl kacsint
s hanyattmerül - ring a nádszűrű hajlat,
virít a vitorlák fogsorfehére.

kukoricaszezon

a lábasok ma milyen kezesek
s beh fröccsöntöttek a használati cikkek
a vérnősző barom eltűnődve biccent
okos fejével: végre vége lett

egész nap port töröl szelektál rámol
berendezkedik lassan odalent
olykor megáll: a zúgás mit jelent
zárttéri szony még vagy már keszonmámor

letelepszik aztán és mint aki
odaért próbál kitapintani
sót és edényt (ez is jobb mint a rabkoszt)

megrágja jól a tengerit szemekint
és forgatja csak a csupasz csövet mint
hüvelyétvesztett tanácstalan falloszt

a vérnősző barom nyugdíjasévei

Éjfél után, ha a neonfény rácsos
redőnylapok között szűrődik át,
s a kék-vörös felírás színe átmos
minden fehéret, az egész szobát,

padlón, falon kék-vörös fénykeresztek
titkosírása burjánzik, nos, akkor
nagyot reccsen a bútor, vágytól reszket
a dívány, négy szék görcsös farkat markol,

a szekrényen felcuppog egy protézis:
„Igaz, volt citrom... de volt ott méz is! méz is!”
s a szőnyegminta cifra spermatócsa,

hús ragyogású ezüst csiganyom;
elélvez minden. A sarokban ócska
rongy közt rothad a vérnősző barom.

„ - NE FÉLJ! - ”

ne félj! (bolyh)

Négy fajta fény. A kétféle világos,
s külön sötét napközben s éjszaka.
Elcsorgó holdfény, időtlen, és már most
késő, túl késő. Félhomály szaga,
ahogy magát a fák alatt, a strandon
ledörzsöli frottírral, áll amott.
Kopik, kopik a víz fölött az alkony,
s elfogy a képen, ő is tök kopott,
amint a törcsi jár a légben föl-le,
magát, vagyis helyét jól megtörölve,
hatálytalan árnyát hagyván csak ott,
míg azt is sürgő finom bolyh felissza,
hát ez lesz, ennyi. Egy kép. Tiszta, tiszta,
tetőtől talpig átdörgölt halott.

ne félj! (kövendég)

Lehetne más is. Hirtelen gyerekszag,
vagy hintőpor, vagy káosz, nem tudom,
s hogy íróasztal mégis, bámulom,
és öltöny, négysoros, akár egy versszak.
Az asztal sarkán fények szálkeresztje,
leülsz, a lábad fölrakod, kapod
a legkevésbé képes hírlapot,
s dobod le máris, csöngetek, eressz be,
túl gyorsan jössz, tetten érsz. Fán az alma.
Csak szók ezek, ne félj. Hal álnyugalma,
hideg, síkos, kezedbe nem kapod,
ne félj, ne félj, egy csontarc erre fordult,
de nem harap, mert kép csak, s tan, de okkult;
taszítsd fölé a mésző fedlapot.

ne félj! (afféle)

A szürke massa egyre súlyosabb.
Egy résből, melynek mélye ismeretlen,
tör föl, gyökérző, szétágazó ereken,
s mint pöffeteg halom, fölénk dagad,
afféle bucli. Az túlzás rá, a láva
előtolakvó képe, nem. Talán
a megrepedt tubusnak oldalán
a Technokol Rapid, vagy tán a Pálma
tex, ahogy kibuggyan, s felfuvódván
valószerűtlen, duzzadt hólyagot
bucit magából, az. Csak épp nagyobb mán,
és úgy dagad, hogy közben tök halott.
És egyre nő. Pedig hát egyre szárad.
Hegy. Kőhalom. Talapzat kékmadárnak.

ne félj! (a paplannyelő herceg)

Herceg, ne félj. A hajnal már az ágyon
nyomot hagyott, s a csészén fut körül,
arany szalagját nyelvével törül-
ve végig. Gyermekek, ó, te. Most alányom,
de felmerülsz, ne félj. Amint a paplan
azúr pihéi torkodon lecsúszvák,
felébredszen. Persze: fájni fogsz, ha húznád,
és nincs mit. Így falod fel toll-alakban
az álomízűt, s így szívódhat el
seregnyi furcsa szód, a ferde név mind,
s az ajkad mint a málha, vagy teper,
úgy ferdül el, ha szürke szárnya érint,
úgy ferdül, mint a szó, s a párna mély
öléből visszatérsz, herceg. Ne félj.

ne félj! (pókhálóminta)

A fényes fémlemezt madár repeszi;
ne félj, a dög betömte épp a rést.
Felázott tested furcsa lé fürösztí,
egy koppanás, és csend. A repülés

nyálkás kis szárnyaiddal ennyi volt csak,
az ég mögötted bádogfényű kör,
szemhéjad nincs, hát nézd, amint agyoncsap
egy kékre égett domború tükör,

tücsökfejűnek láthatod magad,
ha látsz - ezt nem tudom - majd rádragad
pókhálómintaként a fémes égbolt;

egy füstszagú kéz szárnyacskáid csonkját
piszkálja majd, míg végül is kihordják
a testeket s a többi hulladékot.

FOLYTATÓDÓ LÉGZÉS

az *aether*-re

Az ember, hogyha kiált egy nagyot,
akarva-akaratlan hátrahagy
egy éppen akkora csönd-anyagot:
a torok képez hangot, nem az agy,
hiába is próbálná meg tehát,
hogy ami fölfénylett épp odabent,
a spirituális matériát
kilélegezze, s hagyja, hadd jelent-
sen bármit, égjen, szikrázzon, ha bír,
írjon a *kint*be akármit, magát:
e fénygráfíthoz kívül nincs papír;
nem az eszmélet: a torok kiált;
kurjongatunk tehát, tele tüdővel,
teli ezzel a kurva levegővel.

szárítókötél

Az őszi napsütés mézvárósában,
mint levegőbe írt fehér vonal,
a két gyümölcsfa közt feszül, s az ében
tócsák fölött, a műanyagfonal;
a száradó ruhák a körte és a
kisebb szilvafa ágára kötött
zsinóron ringatóznak, már a dézsa
üres; s a sávot csöpp és csöppre csöpp
másolja át a porba - külön „fent” és
„alant”, akár jelentő és jelentés,
két térbe írva áll; s habár akar,
a szem nem választ; cikáz tétovázva,
míg szél támad, vagy játék, s ritmusára
ingatja *ágát* szilva, körte, nadr.

csereakció

Porzott a tarló (vagy rét? nem tudom),
nyár volt, de még korán az aratáshoz,
a lényeg az, hogy megígérte, áthoz
egy ürge gázpalackostól, azon-
ban nem hozott át, ott álltam gyalog,
a bajszos még egy rohadt tragacsot
sem (kiskocsit pláne!) - hogy nem tudott,
vagy nem akart - fő az, hogy nem adott;
csak ordított utánam: ne ütődjön,
vigyázzak; nem néztem vissza, a földön
barázdát húzva vonszoltam a gázt ott,
az anyját szidtam; nem tudom, mi nő
a tarlón(?), de rajtam nem volt cipő.
Nem vigasztalt, hogy mindvégig magázott.

öreg nőcsábász, lámpafény, eső

Ragyás, mosolygó, óriási arc
a házfal, Buddha vízfارagta képe.
Bokáig sárban áll kint az olasz,
a keréknyom lekvársűrű levébe
süllyed, el is tűnik könnyű, fehér,
likacskás kis cipője; ám a sárga,
dülöngő lámpafény pont eddig ér,
s ázott térdharisnyáját fénybe mártja.
Fölnéz: az ablak izzó négyszögében
önnön képét festi a kézilámpa
pergamenfakóra - amint éppen
üres szemmel bámulja lent: magát -,
s a földhalmot a gyom közt, melyre hányva
szétrothad lassan blúz, kosztüm, kabát.

műv. tört. pasziánsz

Az üresség szabályos téglatestként
sugárzik át a kártyaasztalon,
ahol az illő lap (egy Van Dyck-festményt
ábrázoló) helyén kis szélmalom
éktelenkedyck (ezt fel kell vennem,
dobozba megy), s mint helyén a hiány
zöld ablaka, sok szürke közt egyetlen
színes ábrázolat, néz vissza rám

a rácsozat kilátszó rendszere,
amint kép s kép közt keskeny rés maradt.
Egy kártya, egynek áttűnő helye,
és egy, mely elveszett; hát, ennyifélét
pótolj, öreg, ha *ittléted* alatt
látnád e végtelenke játszma végét.

design

A háztető sötét-őzbarna burkolólapjai a falderékig érnek.
A ház - alakra - fönt géppuskafészek,
lejjebb - talán egy kódobáló lurkó
jóvoltából - kicsorbult mettlachikockákkal ékes lakótorony, vagy bástya;
ilyet régente kartonból vagy hártypapírból, szabászollóval vágva ki
ragasztottak a srácok (ill. kisfiúk, akkor még). Körben persze pázsit, ringatózni *akarni* „Audrey Hepburn”-hinta,
vidám napernyő, fűnyírógép. Kiút nincs, a kerítésben nyolcszáz volt kering.
Ablak csapódik. Kutyák, és csönd megint.

alak „plein air”-ben

A takarítónő, kezében egérfogóval, melyet jó magasra tart, gyógyfapapucsban klaffog; kőre ér a nyélre vont rongy; hiába akart meglépni az adjunktus - ott oszon, de sajnos nem a labort nyitja ki: a tisztítószertárt! - a folyosón faltól falig pattog, hogy - Hé! Doki! -
az érces szózat; megadással, lassan fordul kettős árny - nő és dög - felé; mögöttük széles ablak, lomb és vas van;
- az árnyalak már tájba festve, ím! -
s a ferde polcról sorra hull elé törlőrongy, pézsé, felmosófa, VIM.

a második polc jobbról: németek

A mennyezet s a délre eső sarok
találkozása összekaparva áll:
a ráfolyt víztől meglazult fal
megrepedezve a polcra pergett

festés előtt. A németek egyre több
helyet kívánnak; dánok, a svájciak,
a skandinávok, Németalföld,
mind lekerülnek a szembe-polcra

Mint *egy* nagy állat, híznak a németek.
Csak gondnokuk, nem birtokosuk vagyok;
amint öregszem, úgy nővik be
testtömegükkel a vézna állványt

S most még a festők mocska is itt folyik.
(V)*akarni* kell: Nietzsche fölt esett.
A sárkefével kúszom Kantra;
mészpaca pöndörödik gerincén

Stéphane Mallarmé levele Bill Clintonnak

Midőn a kis kolibri nyelvét a szirmok édes
kútjában megfürösztö, hunyván apró szemét
mint pillangó lebeg, benső tájak felé les:
sokmilliárd madár elcsöndesül, s e nép

mind egyfelé figyel, egy szürcsölésre hallgat,
billent fejjel mered fel sok büszke hattyunyak,
s a józan, szent vizek peregnek, mint a harmat,
ahogy egyszerre rázzák ki nedves tollukat;

a jóllakottak és - gyümölcsbe nem harapva -
az éhen maradók lelnek közös zamatra
tudós hiányukon, mit most figyelmük pótol;

s bár múlik a varázs, amint betelt a csöpp begy:
a szárnyasnép legott emlékharmatba kóston;
madárkánk fenn dalol, jácintunk összetöpped.

a pumával takarózó királyfi

Kardélú karmait prémes hústokba rejtve
pumája elpihent a herceg mellkasán.

A dombvidék ködét megfesti, mint a tejbe
cseppenő vér, az első hajnalfény. Talán

elég is ennyi. Elnagyolt kövek között, benn,
a sátor-ágyon egy állat-takarta gyermek,
az ablaktáblán áttolakovó rőt ködökben
táj, épület, személy: mind állatok; hevernek -

- s most fényhasáb vetül, lent rejtekajtó tárul,
gyertyával egy leány (nyomában ott a várúr)
az ágyhoz lép... de rámordulnak: - *Mit matatsz ott?* -

- *Kibújt a comb alól* - int - *soványka lábfeje.* -
S most úgy fordítja át a lusta macskaarcot,
hogy egybeforr a herceg s a vad lehellete.

az akvarellherceg

Halvány madárbokáit szorosan összezárva
a hullámjárta parton guggol s a vízre fest
a gyermek; mögötte nyűtt, elmocskolódott párna,
azon sok, apró tubus; áttetsző, kék eres

ujjára présel egy-egy színárnyalatból éppen
csak annyit, hogy a vízszínhez érve fátyolos
színfelhőcskét szakítson az áramlás; ölében
tálkát tart, abból kormot csippent fel, és okos,

meggondolt mozdulattal, mégis határozottan
a foltra szórja; kérdő pillantást vet a fáknál
játszó kutyára, s apró tollkésével nyugodtan

ujjába vág: a sebből néhány csepp vért ereszt
a képre; szagától a pincsi szűkülve hátrál;
a vízbe hullva, rőt füst, máris oldódni kezd.

az arcfestés szertartása

A lány a metszett nád-irónt a tökhéj-
festékestálba mártja, és az arcát,
ahonnan szétível a szemöldök, mély
vonással metszi. Vérföldet dagaszt, át-

dörgöli bőven orra s jobb szeme
háromszögét, majd fehérrel a szemközt
lévő pofát, s rá védőszelleme
írásjelét karcolja. Most az eszközt

koromba mártja; indát ír a nádtoll,
kacsok burjánzanak szét ajka sarkán.
Nyolc égtáj lesz az arc, és tenmagából
sugárzik: nem vált jelet senkivel.
Egy pontba hull a nyolc világ-arc. Aztán
a minta már magát építi fel.

szabadban

Plim, plim, a tócsa fénylő felszínén
szél billentget egy juharlevelet.
A rothadó lomb a lábnyom vizét
gőzölgő friss teává festi meg.
A keréknyomban vén sün bandukol,
tüskéin alma, óvszer, áfonya,
a hátsó lábát húzza, bár sehol
nem látszik rajta sérülés. Soha
nem mozdulsz innen. Langyos, jó avar van
alattad, rajtad - mind dunnásabb paplan;
csak egy kevéssé félrehúzza nézd,
ha kiemelted arcod az agyagból:
úgy hull a sűrű fény a lombmagasból,
mint nagy szemekben pergő, barna méz.

nyári szünet, függőbeszéd

A ruhatár pikkelyzománcos álló-
fogasán, mint egy ázott kiskabát,
egy ember teste függ; rossz rókamál s hó-
cipők alatt kötötte fel magát:
a polcon legfölül kimustrált szir-szart,
meg nem talált tárgyakat tartanak,
köztük egy beejtett kellék-díszkard
(agyon keresték!) szintén itt maradt;
lentebb acélcső, arról lóg az apró
ember, meghurkolt húron, hátranyakló
roppant fejével, zsebében vonó;
kajlán kifordult orrhegyére hull a
porló virág a polcról; s benn a pultra
készítve vár a gyantás kulcsosomó.

lingvisztika muffban

Legyen egy buszmegálló, télen, éjjel;
a járdaszélre felcsapott lucsok
tömbökbe fagy; most ázott papucsot
viselő nő vagy, ingatag kedéllyel,
nyakadban fóka-muff; öregszel, ásít-
hatnékod van, s a függő szőrcsatorna
mélyén, akárha idegen test volna,
tapintják végig ujjaid a másik,
az érzéketlen kézfej bütykeit;
izmos, mozgékony, vérangyos hüvelyked
a párás úrben lépked egyre lejjebb,
míg zongorázva ér egytől ötig;
s választván illetik az ujjbegy-párnák
a béna ujjak elefántcsonthátát.

a nedvek feltámadása

Hajnal felé a hűvös köüregben
már gyöngyözött a nedv; akár a csíra,
a test megtelt nyirokkal; a lepel nem
tágult tovább, előbb meghasadt, mint a
szentély kárpitja, majd fesleni kezdett -
foszlott a textil, s nemsoká az ember.
A vaksötét levegő szinte pezsgett:
most a szárnyas nép perce érkezett el,
aztán a drága lé, a jó belek
széticsorgó zsírja, mint a titkosírás
szalagja, szerteszét tekeredett,
míg megéledt a kőben minden nyílás.
Itta őt szárnyas-szárnyszerű bogár.
És nem vett rajta erőt a halál.

apokalipszis, félelemlet

A megfagyott idő zöld grízjégében
egy-mozdulatlanságban állnak a
klubtagok, áll a százforintos érem
a pulton, és a *büff*éspár maga;
nem sejthető, hogy köttetett-e üzlet,
csak inna most a két dagadt pacák,
de nem tud, állni kell hevét a tűznek,
a lángjegűnek, mely az éjszakát
még mindent látó, már lehunyhatatlan
szemükre égeti. S te kinn, a parkban
zacskód fölé hajolsz, megzörgeted
a vaksötétben, hánytatóan étlen
ropogtatsz zsömlét, zacskót, egyremegy,
elejted. Sírsz. Emelkedsz észrevétlen.

-&-